

Klippet

Kontakter med de döda

Lördagen den 19/1 1985 var Friedrich Jürgenson huvudperson i TV-programmet Här har du ditt liv. Han berättade där om hur han anser sig ha spelat in de dödas röster på band. Detta gav upphov till en hel del skrivelser i pressen. Den mest upplysande kommentaren var måhända den som Lars Westman gjorde i Vi (nr 4, 24/1 1985):

"Jag har aldrig träffat en desperatare människa än Friedrich Jürgenson. Det är nog tio år sedan jag mötte honom. Han kallade till presskonferens i sitt hem i Höör där han skulle spela upp sina bandupptagningar från andevärlden.

Det skulle bli det parapsykologiska genombrottet, sa han.

Han inledde med ett föredrag där han förberedde oss på vad vi skulle få höra. Vi skulle få höra hans mamma tala från andra sidan. Vi skulle lämna hans hus fyllda av hopp.

- Jag har svaret på den stora frågan om livet efter detta, sa han.

Sen satte han på bandspelaren. Det var bara rasp och knaster. Hör ni inte hur hon talar, sa Friedrich Jürgenson.

Vi hörde inte ett smack och de flesta av mina kollegor bröt upp efter tio minuter, lurade på århundradets scoop.

Jag och en reporter från Göteborg satt kvar i sex timmar, medan Jürgenson vred på knapparna till sin radio. Han tyckte det var konstigt att vi inte hörde alla röster som talade till oss från andra sidan."

Det är lätt att falla för illusionen att höra vad man vill höra.

"Astralkroppen lämnar den döda".
(Engelsk teckning från 1800-t.)

I Dagens Nyheter den 30/7 1984, under rubriken Motroten, berättar Björn Afzelius om en artikel i Weekly World News. Enligt artikeln ska Stockholmsläkaren Uta Jurgenson, en kollega till honom, sex sjukskö-

terskor och fyra laboratorie-assistenten ha sett hur en döende patients själ lämnade kroppen. Alla ska de ha sett "ett glimrande blåaktigt ljus som kom rätt upp ur kroppen, svävade uppåt och upplöstes i intet som en rök".

"Eftersom läkarna är namngivna, den döende är uppgiven som ett av fem offer för en flygkrasch från en resa till Bergen, och eftersom denna intressanta iakttagelse enligt uppgift snart skall publiceras i *Swedish Journal of Surgeons* så har man goda möjligheter att kontrollera fakta.

Men ingen dr Jurgenson, ingen flygkrasch och ingen tidskrift med det uppgivna namnet finns, så vi får allt vänta på bevis som inte själva löser upp sig i en blå rök."

Spöken i farten

I Kvällsposten den 19/8 1984 berättades om "spökprästgården" i Borgvattnet. Den har rykte om sig att ha varit hemsökt av spöken i minst 60 år. År 1970 övervägde man att riva huset. Då inträdde handelsmannen Erik Brännholm som köpte byggnaderna och gjorde om dem till spökhärbärge. "Brännholm annonserade om hur hemsökt det var att sova i spökprästgården och folk strömmade till." Det kostar idag 65 kronor att ligga en natt i något av de fem spökrummen. Ett diplom ingår i priset.

I Dagens Nyheter den 11/1 1985 berättas om en annan spökprästgård, den i Hjortsberga i Blekinge.

"Komminister Benqt Randolphsson tycker att spöket är ett så otrevligt sällskap att han flyttat därifrån. En av anledningarna är att ingen vill bli prästfru i en sådan bostad."

Handtaget till en källardörr ska ha tryckts ned och dörren öppnats, utan att det funnits någon synlig hand på andra sidan. Hundar har rest ragg och till synes utan anledning huggit i tomma luften. I en arkivlokal har böcker fallit ned över en kyrkoskrivare.

I Sydsvenska Dagbladet den 12/1 1985 förtydligar sig Randolphsson och säger att "man skall inte behöva leva under samma tak som onda andar". Reportern är dock något missnöjd och undrar om det inte finns ett samband med den sk boplikten, dvs vissa prästers skyldighet att bo i tjänstebostäder som de beskattas för som en förmån.

I Kvällsposten 12/1 1985 berättar Randolphsson att han försökt driva bort de onda andarna genom en ceremoni där han iklädd full mundering läste trosbekännelsen och gjorde korstecken. Därefter ska det ha blivit bättre.

Två hjältemodiga reportrar från Kvällsposten övernattade i prästgården och rapporterade om sina upplevelser den 20/1 1985. De hade suttit uppe till klockan fyra och diskuterat livsåskådningsfrågor. Några spökerier hade de dock inte att rapportera.

Lars Ahlgren, som skickat in klippen om spökprästgården, skickade med några reflektioner om hur spökerierna kan ha uppkommit:

"Även jag har fått pärmar och kartonger över mig från illa stuvade förrådshyllor, men orsaken har aldrig varit annan än just den att pryglarna varit illa ditställda.

Även jag har träkonstruktioner som ger distinkta ljud ifrån sig nattetid (en träbokhylla och en gammal grammofon i ekträ från 20-talet) men detta beror på volymförändringar i träet när temperaturen faller om natten. En lång trappa av trä som finns i båda de aktuella prästgårdarna kan säkerligen ge en god illusion av fotsteg när en hel serie spänningar utlöses nattetid."

En annan vanlig faktor vid spökerier är drag. Luftdrag kan bl a bidra till bedrägliga känslor av att någon är närvarande i rummet.

Om det drar eller knarrar, eller om dörrar öppnas av sig själva, i ett nybyggt höghus brukar man ringa fastighets-tjänsten. Om detsamma händer i ett gammalt slott eller en gammal prästgård finns det betydligt mer fantasifulla lösningar att tillgripa.

Djurens liv efter döden

I Skeptical Inquirer (IX:1, s 20-21) refereras en ny utveckling på det paranormala området. Det är tidskriften Inner Light som ställer frågan: "Finns det ett liv efter detta för din älskade hund, katt eller kaniarieågel?" Svaret blir jakande.

Trovärdiga vittnesskildringar återges. "Min hund skällde från andra sidan graven", berättar ett av vittnena.

Konkurrenttidskriften National Enquirer betalar \$100 för berättelser som visar att husdjur har paranormal förmåga. Ytterligare en tidskrift, National Examiner, har blandat sig i leken. Där presenterar man Dr Radj Potel från Calcutta, som gäller som "ledande psykofysiker". Enligt honom härstammar ca 20 procent av våra hundar och katter från utomjordiska djur som först kom till jorden för mer än 50 000 år sedan från Plejaderna. (En stjärnhop ca 400 ljusår från oss.) Om ditt husdjur har paranormal förmåga, om det instinktivt kan förstå dig, eller om det har en nästan mänsklig personlighet, så härstammar det troligen från Plejaderna, enligt Dr. Potel.

För egen del undrar jag om inte en del husdjur kan härstamma från närmare planeter. Varför talar det annars så mycket om marskatter?

SOH

"Religiösa" riter hos djur

I Science and the Paranormal (N Y 1981, ed Abell and Singer) har psykologen Ronald Siegel skrivit ett kapitel som heter Life After Death, där han bl a jämför upplevelser hos döende och drogpåverkade människor och visar på de stora likheterna.

Siegel diskuterar också vissa etologers rapporter om intressanta beteenden hos djur. Studier av hur djuren beter sig inför döden kan kanske ge insikter om oss själva:

När elefanter stöter på döda djur, begraver de dessa under gyttja, jord och löv. Både döda noshörningar, bufflar, kor och t o m människor, liksom andra elefanter, kan bli begravda på detta sätt. Ibland täcks liken med frukt, blommor och färggranna lövverk.

Vissa myror bär sina döda in i övergivna rum och gångar i boet. Andra samlar rester av döda insekter i en tät ring runt sitt bo.

Babianer i Sydafrika kurar ihop sig i solnedgången, stirrar mot horisonten i väster, är tysta en stund och ger sedan ifrån sig ett stönande ljud, som annars bara hörs vid mycket sorgliga tillfällen.

Även djuren tycks alltså medvetna om naturens och livets växlingar.

Kanske formades människans religiösa riter från ett instinktivt beteende, där eventuellt också djurens riter härmades, säger Siegel. Så har t ex många primitiva folkslag lärt sig vissa medicinska kunskaper genom att studera hur djuren gör när de är sjuka eller skadade. Ett exempel är att lägga lera på öppna sår.

Elefanter rullar sig i gyttja och lera då de har sår. Ser de ett sjukt eller döende djur, försöker de ge detta lera eller frukt. Dör djuret, fortsätter elefanterna att förse det med lera och frukt, som till slut helt och hållet täcker liket.

LC

Hallucinationens matematik

Jack Cowan vid California Institute of Technology har konstruerat en matematisk modell, som försöker förklara hur hallucinationer med geometriska mönster uppstår. Om detta står att läsa i New Scientist, Vol 97, 1344, sid 367 under rubriken The Mathematics of Hallucination.

LC